

מדת בדת

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

לע"נ ר' נתן נטע בן ר'

שמעון וייס זצ"ל

הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 239 פרשת יתרו תשע"ז

בבא בתרא כו-לב

יעקב הדייבא שאל את רב חסדא כשקוצצים את השרשים של מי העצים, אמר לו ששנינו שרשי אילן הדיוט שנכנסים בשל הקדש לא נהנים מהם ולא מועלים וזה מובן אם השרשים הולכים אחר האילן לכן לא מועלים אך אם הם של בעל הקרקע מדוע לא מועלים, אך יש להקשות לצד השני שאם הם של בעל האילן מדוע כתוב בסיפא ששרשים של הקדש שבאים בשל הדיוט לא נהנים ולא מועלים ואם הולכים אחר האילן מדוע לא מועלים, ויש לומר שמדובר בגידולים שבאו אח"כ וסובר התנא שאין מעילה בגידולין, ורבינא אומר שברישא מדובר תוך ט"ז אמה לאילן ובסיפא מדובר חוץ לט"ז אמה לכן זה לא של בעל האילן.

עולא אומר שאם היה אילן סמוך לט"ז אמה למיצר הוא כגולן ולא מביאים ממנו ביכורים, לכאורה אם נאמר שמקורו של עולא זה מדברי המשנה שעשר נטיעות המפוזרות בבית סאה חורשים בשבילה את כל השדה בערב שביעית עד ראש השנה ובית סאה זה שני אלפים וה' מאות אמות ולכל נטיעה יש מאתיים וחמישים אמה וא"כ זה פחות משיעורו של עולא שיש לכל אילן ט"ז אמה לכל צד, ואם נאמר שעולא למד את זה מהמשנה שג' אילנות של ג' בני אדם מצטרפים

דף כז ומותר לחרוש את כל הבית סאה בשבילם ובית סאה הוא אלפיים וה' מאות אמות וא"כ לכל אילן יש ח' מאות ושלושים ושלוש ועדיין זה יותר משיעורו של עולא, ויש לומר שעולא לא דייק, אך קשה שאמנם לא מדייקים ואומרים שיעור להחמיר אך לא אומרים שיעור להקל, ויש לומר שעולא אמר שיעור ט"ז לכל צד בעיגול ולא בריבוע, אך קשה שמרובע הוא גדול רק ברבע יותר מעיגול בקוטר שווה וא"כ יוצא ז' מאות ששים ושמונה ועדיין נשאר חצי אמה, יש לומר שעולא לא מדייק והוא אומר שיעור לחומרא, ולכאורה יש להקשות על עולא ממה ששנינו שהקונה אילן וקרקעו מביא וקורא ולכאורה משמע שקורא גם כשהקרקע היא כל שהוא, ויש לומר שהכוונה שיש לו ט"ז אמה, אך קשה ששנינו שמי שקנה שני אילנות בתוך שדה חבירו מביא ולא קורא ומשמע שאם היו ג' אילנות מביא וקורא אף כשאין ט"ז אמה, ויש לדחות שמדובר שיש לעצים ט"ז אמה, ויש להקשות מהמשנה שר"ע מי שיש לו קרקע כל

שהוא חייב בפאה וביכורים וכותבים עליו פרוזבול **עמוד ב** וקונים עמו בקנין אגב נכסים שאין בהם אחריות, ויש לומר שרק לגבי חטה שגדלה בקרקע כל שהוא מביאים ממנה ביכורים וזה מדוייק ממה שכתוב כל שהוא, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם מקצת מהאילן בא"י ומקצתו בחו"ל לדעת רבי טבל וחולין מעורבים זה בזה ורשב"ג סובר שהגדל בחיוב חייב והגדל בפטור פטור, ונחלקו שלרשב"ג יש ברירה ולרבי אין ברירה אבל מה שגדל בפטור פטור לכו"ע, ולכאורה לעולא הוא יונק גם מא"י, ויש לומר שמדובר שיש הפסק של סלע קשה, ומה שרבי אומר שמעורב חולין וטבל מדובר שהאילן מתאחד למעלה בעוביו

דף כו השיעור שיצטרכו העוצרים להרחיק מהבית הסמוך הוא ממתי שנע כיסוי הכד בראש החומה .

כשנפצו את הפשתן בבית בר מריון בר רבין נעורת הפשתן הלכה והזיקה לאנשים, ורבינא אמר להם שמה שאמרו שר' יוסי מודה בגירי דיליה זה רק במה שהולך מכוחו אך כאן הרוח היא זו שמביאה את הנעורת, ומר בר רב אשי מקשה מה החילוק בין זה לזורה ורוח מסייעתו שזה נקרא מלאכת מחשבת לענין שבת, ואכן מרימר אמר שזה ממש כמו זורה ורוח מסייעתו, ועוד קשה לדעת רבינא מה החילוק בין נעורת פשתן לגץ היוצא מתחת הפטיש והזיק שחייב לשלם, ויש לומר ששם נוח לנפח שהגץ לא ישאר כאן וישרוף את ביתו אך מנפצי הפשתן אינם מעונינים שהנעורת תלך מכאן.

משנה אין ליטוע אילן סמוך לשדה חבירו אם לא הרחיק ממנו ד' אמות, ואין חילוק בין גפנים ובין כל אילן, ואם היה גדר ביניהם כל אחד יכול לסמוך לגדר ואם היו שרשים שיוצאים לשדה חבירו יכול להעמיק ג' טפחים כדי שלא יעכב את המחרישה ואם היה חופר בור שיח ומערה קוצץ ויורד והעצים שלו. **גמרא** שנו בברייתא שהרחקת ד' אמות היא כדי עבודת הכרם, ושמאל אומר שכל זה בא"י אך בבבל מספיק ב' אמות, וכן שנו בברייתא לא יטע סמוך לשדה חבירו אלא א"כ הרחיק ב' אמות והרי שנינו ד' אמות אלא מוכח מדברי שמואל, ויש ששנו את זה בדרך שאלה ששנינו במשנתנו שצריך להרחיק ד' אמות ובברייתא שנינו ב' אמות ושמאל חילק שבא"י צריך ד' אמות ובבבל מספיק ב' אמות.

לרבה בר רב חנן היו דקלים במיצר פרדסו של רב יוסף ובאו ציפורים מהדקלים לפרדס ואמר לו רב יוסף שיקצוץ אמר לו רבא והרי הרחקתי אמר רב יוסף שזה רק באילנות אך לגפנים צריך יותר, ומה ששנינו בין גפנים בין כל אילן הכוונה בין אילן לאילן ובין גפנים לגפנים אך מאילן לגפנים צריך יותר, אמר לו רבא שהוא לא רוצה לקצוץ דקל שרב אמר שדקל שטוען שיעור קב אסור לקוצצו ור' חנינא אמר ששכחת בנו נפטר בגלל שקצץ תאינה קודם זמנה אם אתה רוצה לקצוץ קצוץ אתה.

לרב פפא היו דקלים סמוך למיצרו של רב הונא בר רב יהושע וראה שהוא חופר וקוצץ את שרשי האילנות אמר לו מה אתה עושה אמר לו ששנינו שאם שרשים יוצאים לשדה חבירו מעמיק ג' טפחים כדי לא לעכב את המחרישה אמר לו א"כ מספיק רק ג' מדוע אתה קוצץ יותר אמר לו אני חופר בורות שיחין ומערות ושנינו שאם היה חופר בור שיח ומערה קוצץ והעצים שלו אמר רב פפא אמרתי לו הרבה טענות ולא יכלתי לו **עמוד ב** עד שהבאתי לו ראיה מדברי רב יהודה שמיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו, אחר שיצא רב פפא אמר רב הונא מדוע לא אמרתי לו שרק עד ט"ז אמה יש לו חזקה לשרשיו ולא יותר והרי אני קצצתי יותר מט"ז אמה.

ורבי סובר שהאוויר מבלבל, ורשב"ג סובר שכל צד גדל בפני עצמו.

לכאורה מדוע עולא אמר שיניקת האילן היא רק ט"ז אמה הרי שנינו שמרחיקים אילן מבור כ"ה אמה, ואביי מבאר שאמנם השרשים הולכים עד כ"ה אמה אך הם לוקחים מכח הקרקע רק עד ט"ז אמה ולא יותר.

כשהגיע רב דימי מא"י הוא אמר שר"ל שאל את ר' יוחנן מה הדין באילן שסמוך למיצר תוך ט"ז אמה ור' יוחנן אמר שהוא גזלן ולא מביאים ממנו ביכורים ורבין אמר בשם ר' יוחנן שבין אילן הסמוך למיצר ובין אילן הנוטה מביא וקורא שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ.

משנה אילן שנוטה לשדה חבירו קוצץ מלא מרדע מעל גבי המחרשה ובחרוב ושקמה קוצץ כל מה שנוטה לשדהו כנגד המשקולת, וכן בבית השלחין ואבא שאול סובר שכל אילן סרק כנגד המשקולת. **גמרא** הסתפקו אם אבא שאול דיבר על הרישא והוא בא לחלוק רק על אילן סרק או שהוא דיבר על הסיפא ולת"ק אילן פרי כנגד המשקולת ולאבא שאול רק אילן סרק כנגד המשקולת אך אילן פרי כמלא מרדע, ויש להוכיח מבריייתא שאבא שאול אמר כל האילן כנגד המשקולת כי הצל רע לבית השלחין משמע שהוא דיבר על הרישא ורב אשי אומר שמדויק כך במשנה שאבא שאול אמר כל אילן סרק, וזה מובן אם הוא דיבר על הרישא אך אם הוא דיבר על הסיפא הוא צריך לומר אילן סרק כנגד המשקולת.

משנה אילן שנוטה לרה"ר יקצוץ כדי מעבר גמל ורוכבו ולר' יהודה כשיעור גמל טעון פשתן או חבילי זמורות ור"ש סובר שקוץ את כל האילם כנגד המשקולת מפני הטומאה. **גמרא** ר"ל אומר שדברי המשנה שהולכים בניזקין אחר אומדנא זה רק לדעת ר"א ששנינו שלא עושים חלל תחת רה"ר ולא בורות שיחין ומערות ור"א מתיר כשיעור שעגלה הולכת כשהיא טעונה אבנים, ור' יוחנן סובר שמשנתנו גם לרבנן ורק שם הם החמירו שלעתים נפחת הקרקע ואינו שם לבו אך כאן הוא קוצץ את הראשון שגדל.

הסתפקו אם שיעורו של ר' יהודה הוא גדול יותר או שעורם של חכמים, ולכאורה פשוט ששיעורם של חכמים גדול יותר שא"כ מה יעשו בשיעורו של ר' יהודה ואין לומר להיפך ששיעורו של ר' יהודה גדול יותר כי מה יעשה בשיעורם של חכמים כי הרוכב יכול לגחון ולעבור תחת ענפי האילן.

ר"ש אמר שבכל אילן קוצץ לגמרי מפני טומאה ושנו על כך מפני אהל הטומאה ולכאורה פשוט שזה הכוונה מפני הטומאה, וי"ל שאם מפני טומאה הכוונה היא שעורב יביא לשם טומאה וא"כ מספיק דילול בעלמא שלא יאהיל קמ"ל שקוצץ מפני אהל הטומאה.

דף כח פרק חזקת הבתים

משנה חזקה של בתים ובורות שיחין מערות ושובכות ומרחצאות ובית הבד ובית השלחין ועבדים וכל דבר שעושה פירות תדיר הוא ג' שנים מיום ליום, וחזקה של בית הבעל הוא ג' שנים אך לא מיום ליום לר' ישמעאל ג' חדשים בראשונה וג' באחרונה וי"ב חדש באמצע סה"כ י"ח חדש, ולר"ע חדש בראשונה וחדש באחרונה וי"ב חדש באמצע סה"כ י"ד חדש, ור' ישמעאל סובר שכל זה בשדה לבן אך שדה אילן אם כנס תבואתו ומסק זיתיו וכנס קייצו זה כג'

שנים. **גמרא** ר' יוחנן אמר בשם סנהדרין הולכי אושא שלמדו חזקה ג' שנים משור המועד שאחר שנגח ג' נגיחות יצא מחזקת תם ועמד בחזקת מועד וכס כאן כשאכל ג' שנים יצא מרשות מוכר ועבר לרשות לוקח, אך לכאורה נלמד שכמו משור המועד עד נגיחה רביעית לא משלם נזק שלם כך בחזקה עד שנה רביעית לא תעמוד ברשותו, יש לומר שגם בשור מועד אחר ג' נגיחות הוא נעשה מועד **עמוד ב** אך כל עוד לא נגח לא ישלם נזק שלם ולגבי חזקה מיד כשעברו ג' שנים זה עומד ברשותו, אך קשה שא"כ יועיל חזקה גם כשאין עמה טענה והרי שנינו לקמן שחזקה ללא טענה אינה חזקה, ויש לומר שהסיבה שמועיל חזקה כי זה מוכיח למה שהוא טוען עכשיו וא"כ כשאינו טוען מה שייך לטעון לו, ורב עורא מקשה שא"כ לא יועיל מחאה שלא בפניו כמו משור לא נעשה מועד עד שיעידוהו בפניו, ויש לומר שלגבי שור זה גזירת הכתוב והועד בבעליו אך לגבי מחאה זה סברא שלמי שמוחה בפניו יש חבר ולחבר יש חבר עד שמגיע למחזיק, אך קשה שלר"מ שסובר שכמו שנעשה מועד בריחק נגיחותיו כך גם בקירב נגיחותיו נעשה מועד וא"כ נאמר שאם יאכל ג' פירות ביום אחד כגון תאנה זה יהיה חזקה, ויש לדחות שכמו שבשור המועד כשנגיחה זו נמצאת עדיין לא באה הנגיחה של אחריה אך לגבי הפירות כשנגמר בישולו של זה כבר בא זה, אך עדיין קשה שאם אכל ג' פירות בג' ימים כגון צלף זה יהיה חזקה, ויש לומר שגם בצלף הפרי כבר קיים ורק נגמר אח"כ, אך קשה שאם אכל ג' פירות בל' יום כגון אספסת שיהיה חזקה, אך לכאורה אם הוא אכל מיד כשגדל זה לא נחשב אכילה כדי שהבעלים ימחה בו אלא הקושיא היא שאכל ג' פירות בג' חדשים ויש לומר שאכן ר' ישמעאל הוא מהולכי אושא והוא אמר במשנה שכל זה בשדה לבן אך בשדה אילן כנס תבואתו ומסק זיתיו וכנס קייצו זה כג' שנים וא"כ הוא הדין באספסת.

רב יוסף אומר שלרבנן לומדים ג' שנים מהפסוק שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום, והנביא עמד בשנה עשירית והזהיר על אחת עשרה משמע שבשנה נוספת יהיה חזקה, ואביי דוחה שזה רק עצה טובה שהנביא נותן שהשטר יהיה שמור ולא יצטרך עדים,

דף כט שאם לא כן מדוע הנביא אומר בנו בתים ושבו ונטעו גנות ואכלו את פריין מה הוא בא לומר אלא הוא רק אומר עצה טובה, וכן מוכח מההמשך ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים, ורבא מבאר ששנה ראשונה אדם מוחל ואינו מוחה וכן בשנה שניה אך בשלישית הוא צריך למחות, ואביי מקשה שא"כ כשחוזרת הקרקע לא יחזיר לו פירות שאכל שהרי הוא מחל לו ור"נ אומר שהקרקע חוזרת עם פרותיה, אלא מבאר רבא ששנה ראשונה הבעלים לא מקפיד על האוכל וכן שניה אך בשלישית הוא מקפיד ואביי מקשה א"כ בית בר אלישיב שמקפידים אפילו על מי שעובר ברשותם א"כ יהיה חזקה לאלתר ואין לומר שאכן יהיה חזקה שא"כ דין חזקת ג' שנים תלוי בשיעורים, אלא מבאר רבא ששנה ראשונה הקונה נזהר בשטרו וכן בשנה אך בשלישית כבר אינו נזהר, ואביי מקשה שא"כ מחאה שלא בפניו לא תהיה מחאה כי הוא אומר לו שאם היית מוחה

בפני הייתי נזהר יותר, ויש לומר שהוא אומר לו מחיתי בפני אחד שיש לו חבר ולחבר יש חבר שיודיעו לך.

רב הונא אומר שחזקת ג' שנים הוא רק כשאכלם רצופות ולכאורה מה החידוש הרי כתוב להדיא במשנה חזקתן ג' שנים מיום ליום, ויש לומר שכתוב מיום ליום שלא נאמר שמועיל מקוטעות ויועיל גם במפוזרות, חידוש רב הונא שצריך רצופות.

רב חמא אומר שרב הונא יודה במקום שהדרך הוא להוביר שדות בבקעה ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שיש שמוברים ויש שלא מוברים ואותו אדם הוביר והיינו אומרים שיטען לו שאם היא שלך מדוע לא זרעת אותה, קמ"ל שיכול לומר איני רוצה לשמור שדה אחת זרועה בכל הבקעה, ועוד שכך הקרקע תעשה יותר טוב בעתיד, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שיש חזקה בבתיים למרות שרק ביום יודעים שגרים שם ובלילה לא יודעים, ואביי דוחה שהמעידים על חזקה בבתיים הם השכנים והם יודעים ביום ובלילה, ורבא אומר שמדובר בשנים אומרים אנו שכרנו ממנו ודרנו בבית ג' שנים ביום ובלילה, ורב יימר אמר לרב אשי שהם נוגעים בעדותן שאם לא יעידו יאמרו להם לשלם לשני, אמר לו רב אשי שדיינים שפלים דנים כך האם לא מדובר שהם מחזיקים את שכר הבית ועדיין לא שילמו וא"כ אינם נוגעים בעדותם, ומר זוטרא אומר שאם המערער טוען הבא עדים שגרת שם ג' שנים ביום ובלילה טענתו טענה, **עמוד ב** ומר זוטרא מודה שאם המערער הוא רוכל שמחזר בעיירות שטוענים לו גם אם אינו טוען, ורב הונא מודה לגבי החנויות של מחוזא שאין דרך להשתמש בהם אלא ביום.

רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא קנו שפחה בשותפות אחד השתמש בה שנה ראשונה שלישיית וחמישיית והשני השתמש בה שניה רביעית ושישית, ובא מערער עליהם לפני רבא ורבא אמר להם כיוון שהשתמשתם כך כדי שלא יהיה לכם חזקה אחד על השני כך אין לכם חזקה כלפי המערער, וכל זה כשלא כתבו שטר עטדא שישתמשו כך שנה שנה אך אם כתבו שטר עטדא יש לו קול ויש להם חזקה כלפי אחרים.

רבא אומר שאם המחזיק אכל את כל השדה מלבד בית רובע קנה את כולה מלבד אותו בית רובע, ורב הונא בר רב יהושע אומר שדברי רבא הם באופן שהמקום שלא זרע הוא ראוי לזריעה אך אם אינו ראוי לזריעה קונה אותו אגב שאר הקרקע, ורב ביבי בר אביי מקשה שהרי סלע צונמא קונים בהעמדת בהמות ולשטוח שם פירות וא"כ גם כשזרע כולה מלבד מקום זה היה לו להעמיד שם בהמות או לשטוח שם פירות.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בבית הזה אמר לו ממך קניתי ואכלתי שני חזקה אמר לו הרי שכנתי בבתיים פנימיים ועברתי דרכך ולכן לא מחיתי ור"נ אמר לו לך ברור את אכילתך, ורבא מקשה הרי המוציא מחבירו עליו הראיה, ויש להקשות מדברי רבא ור"נ על דבריהם במקרה אחר,

דף ל שאחד מכר לחבירו את כל מה שקנה מנכסי בר סיסין והיתה קרקע אחת שנקראה בר סיסין ואמר המוכר שהיא רק נקראת כך אך לא היתה של בר סיסין ור"נ העמידה בידי הקונה ורבא אמר הרי המוציא מחבירו עליו הראיה והקונה הוא מוציא ואצלינו רבא אמר שהמוכר הוא מוציא ור"נ סובר שמעמידים למוכר, ויש לומר שהמקרה הוא שונה

ששם המוכר מוחזק בקרקעות וכאן הקונה מחזיק בבית, ולא קשה מדברי ר"נ ששם הקרקע נקראת בר סיסין ועל המוכר להוכיח שהיא לא היתה שייכת לבר סיסין אך חזקת ג' שנים בבית זה כמו שטר ואומרים לו קיים שטרך ועמוד בנכסי.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בבית זה אמר לו ממך קניתי ואכלתי שני חזקה אמר המערער הייתי בשווקים חצוניים שאין שיירות מצויות ולכן לא מחיתי אמר המחזיק שיש לו עדים שפעם בשנה היה המערער מגיע לל' יום, אמר המערער הייתי טרוד בשוק ולא ידעתי שאתה גר כאן, אמר רבא שעשוי אדם להיות טרוד בשוק.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בקרקע זו אמר לו קניתי מפלוני שאמר לי שקנה ממך אמר לו המערער וכי אינך מודה **עמוד ב** שהקרקע היתה שלי ואתה הרי לא קנית ממני לך אינך בעל דברים שלי אמר רבא שהמערער טוען כדין כיון שאין כאן שני חזקה.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בשדה זו אמר לו קניתי מפלוני ואכלתי שני חזקה אמר המערער שאותו פלוני גזל ממני אמר המחזיק שיש לו עדים שהתיעץ עם המערער אם לקנותה ואמר לו שכן אמר המערער אתה נח לי מאותו גזלך, ורבא סובר שהמערער טוען כדין, ולכאורה זה כדעת אדמון ששנינו שמי שמערער על שדה אך הוא חתום עליה בעדות מכירה לאחר דעת אדמון שיכול לומר השני נח לי הראשון קשה ממנו, ולחכמים איבד את זכותו ויש לומר שכאן גם רבנן יודו ששם הוא עשה מעשה אך כאן זה רק היה דיבור בעלמא ואדם עשוי לומר במקרה.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בשדה זו אמר לו מפלוני קניתי ואכלתי שני

חזקה אמר לו שאותו פלוני הוא גזלן ואמר המחזיק שיש לי עדים שאתמול אתה בקשת לקנותה ממני אמר רבא שעשוי אדם לקנות את מה שמגיע לו בדין.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בשדה זו אמר לו קניתי מפלוני ואכלתי שני חזקה אמר לו והרי יש לי שטר שקניתי ממנו לפני ארבע שנים וא"כ אני קודם לך אמר לו שלא התכוונתי שהחזקתי ג' שנים אלא יותר מכך והחזקתי עוד לפניך אמר רבא שעשוי אדם לקרוא להרבה שנים שני חזקה וכל זה כשאכלה ז' שנים שאז החזקה קודמת ג' שנים לשטר של השני,

דף לא אך אם אכל רק שש שנים א"כ כשהמוכר מכר לשני אין לך מחאה יותר מזה.

שני אנשים דנו על קרקע וכל אחד אומר שהיא של אבותיו ואחד הביא עדים שהיה של אבותיו והשני הביא עדים שאכלה שני חזקה אמר רבה שלמחזיק יש נאמנות במיגו שיכל לומר ממך קניתי ואכלתי שני חזקה ואביי אומר שלא אומרים מיגו במקום עדים, אח"כ אמר לו אכן היתה של אבותיך אך קניתי מהם ומה שאמרתי לך של אבותי היא כוונתי שאני בטוח בה כאילו היתה של אבותי, עולא סובר שהוא טוען וחוזר וטוען ונהרדעי סוברים שאין יכול לחזור בו מטענתו הראשונה, ועולא מודה שאם בתחילה אמר לו של אבותי ולא של אבותיך שאינו יכול לחזור מטענתו, וכן אם לא טען בב"ד אינו יכול אח"כ לחזור ולטעון כי נראה שאח"כ למדוהו לטעון ונהרדעי מודים שיכול לחזור בו

נתן סובר ששומעים דבריו של אחד היום ולמחרת ישמעו את דברי חבריו.

אדם אחד אמר לחבירו מה אתה עושה בשדה הזו אמר לו ממך קניתי והנה השטר, **עמוד ב** אמר המערער שהשטר מזויף וגחן המחזיק לרבה ולחש לו שאמנם השטר מזויף אך היה לי שטר טוב שנאבד ואמרתי להחזיק משהו בידי, אמר רבה שהוא נאמן במיגו שיכל לומר שהשטר אינו מזויף, ורב יוסף אומר שאי אפשר לסמוך על שטר שהוא הודה בו שהוא מזויף והוא כחרס.

אדם אחד אמר לחבירו השב לי חוב של מאה זוז שאתה חייב לי והתובע גחן ולחש לרבה שאמנם השטר מזויף אך היה לו שטר שאבד ורצה להחזיק בידו משהו כדי שיוכל לתבוע אמר רבה שיש לו מיגו שיכל לומר שהוא שטר טוב ורב יוסף אמר שלא ניתן לסמוך על שטר שהוא הודה בו שהוא מזויף והוא כחרס, אמר רב אידי בר אבין שהלכה כרבה בקרקע שהיא תעמוד אצל המחזיק בה והלכה כרב יוסף במעות שישארו אצל המחזיק בהם.

ערב אחד בא ללוה ואמר לו הבא לי מאה זוז שפרעתי לפלוני עבורך והנה השטר אמר לו האם לא פרעתיך אמר לו וכי לא לקחת אותם שוב ממני שלח רב אידי בר אבין לאביי ואביי אמר לו מה השאלה הרי אמרת שהלכה כרב יוסף במעות, וכל הנ"ל זה רק אם טען לוית ממני שוב אך אם אמר הערב החזרתי לך את המעות מחמת שהיו משופשפים ואדומים חייב הלווה כיון שעדיין נשאר שיעבוד השטר.

יצא קול על רבה בר שרשום שהוא אוכל קרקע של יתומים ואמר לו אביי אמור לי בבירור איך היה המעשה אמר לו שהוא גבה קרקע במשכון מאביהם והיה לו חוב נוסף.

ולומר של אבותי שלקחתי מאבותיך, וכן אם כשהיה בחוץ לא טען ורק בב"ד הוא טען יכול לחזור בו מכיוון שעשוי אדם לא לגלות טענותיו אלא בב"ד, ואמיר אומר שהוא מאנשי נהרדעא ובכ"ז הוא סובר שיכול לחזור ולטעון וכן הלכה.

אם שניהם אומרים של אבותי ואחד הביא עדים שהיתה של אבותיו וגם שני חזקה והשני הביא עדים רק על שני חזקה ר"נ סובר שמעמידים את עידי החזקה של שניהם ונשאת הקרקע בחזקת האומר של אבותיו ורבה מקשה שהעדות מוכחשת ור"נ אמר שאמנם היה הכחשה בעדות אכילה **עמוד ב** אך לא היתה הכחשה בעדות של אבותי, לכאורה נחלקו רבא ור"נ במחלוקת רב הונא ורב חסדא לגבי שני כיתות עדים שמכחישות זו את זו שרב הונא סובר שכל אחת מהכיתות יכולה לבא להעיד בפני עצמה ורב חסדא אומר שאין לקבל עדות מעדים שהם ספק שקרנים וא"כ ר"נ שמקבל את העדות של אבותיו סובר כרב הונא ורבא סובר כרב חסדא, ויש לדחות שאמנם ר"נ אינו סובר כרב חסדא אך רבא יכול לסבור כרב הונא שהוא הכשיר לקבל את עדותם בעדות אחרת אך לא לאותה עדות.

במקרה הקודם השני גם הביא עדים שהיא של אבותיו אמר ר"נ שאנו העמדנו בקרקע ואנו נוריד אותו מהקרקע ואין לחשוש לזלזול בב"ד, ורבא או ר' זעירא מקשים ששנינו שאם שנים אומרים על אדם שמת ושנים אחרים אומרים שלא מת, שנים אומרים התגרשה ושנים אומרים לא התגרשה לא תנשא ואם נשאה לא תצא ור' מנחם בן ר' יוסי סובר שתצא והוא מוסיף שמתו אמרתי תצא כשבאו עדים ונשאה אח"כ אך אם נשאה ואח"כ באו עדים לא תצא אמר ר"נ אני רציתי להוציא מהקרקע אך כיון שהקשתם לי וגם רב המנונא בסוריא הקשה עלי לא אעשה כך אך ר"נ יצא ועשה מעשה והרואה סבר שר"נ טעה אך באמת הוא התכוון לכך כי הוא נתלה באילן גדול ששנינו שר' יהודה אמר שלא מעלים לכהונה על פי עד אחד ור"א אמר שכל זה כשיש עוררים עליו אך כשאין עוררים מעלים לכהונה על פי עד אחד ורשב"ג אומר בשם ר"ש בן הסגן שמעלים לכהונה על פי עד אחד ולכאורה רשב"ג הוא כדעת ר"א ולכאורה ניתן לומר שנחלקו אם יש ערעור באחד שר"א סובר שגם אחד נקרא ערער

דף לב ורשב"ג סובר שרק בשנים הוא נקרא ערער, אך יש לדחות שר' יוחנן אמר שלכו"ע אין ערער פחות משנים, אלא ודאי שערער מדובר בשנים ונחלקו באופן שמוחזקים שאביו כהן ויצא עליו קול שהוא בן גרושה וחלוצה והורדנו אותו מכהונה ואח"כ בא עד אחר ואמר שהוא כהן כשר ולכו"ע מצרפים עדות ונחלקו אם חוששים לזלזול בב"ד, שר"א סובר שכיון שהורדנו אותו מכהונה לא מחזירים אותו כיוון שיש זלזול בב"ד ורשב"ג סובר אנו הורדנו ואנו נעלה ולא חוששים לזלזול בב"ד, ורב אשי מקשה שא"כ ר"א יסבור שגם אם יבואו שנים לא נעלה אותו שוב אלא אומר רב אשי שלכו"ע לא חוששים לזלזול בב"ד ונחלקו אם ניתן לצרף עדות כמו שנחלקו התנאים בברייתא שאין צירוף לעדות עד שיראו שניהם יחד, ור' יהושע בן קרחה סובר שגם בזה אחר זה, ואין העדות מתקיימת בב"ד עד שיעידו שניהם יחד ור'